

Osoby wykonujące samodzielną funkcję techniczną w budownictwie, w tym w szczególności projektanci muszą legitymować się szeroką znajomością procesu budowlanego oraz odpowiednimi umiejętnościami praktycznego zastosowania zdobytej przez siebie wiedzy technicznej oraz są zobowiązani do przestrzegania przy wykonywaniu czynności zawodowych zasad etyki zawodowej.

Dla zabezpieczenia właściwego wykonywania obowiązków oraz zasad etyki zawodowej przez osoby posiadające uprawnienia budowlane przewidziane są cztery rodzaje odpowiedzialności: odpowiedzialność dyscyplinarna, odpowiedzialność karna, odpowiedzialność majątkowa i odpowiedzialność zawodowa. W numerze 1-2/2007 „CH&K” omówiona została odpowiedzialność zawodowa. W niniejszej publikacji natomiast poruszone zostaną zagadnienia związane z odpowiedzialnością dyscyplinarną.

Ze względu na to, że odpowiedzialność dyscyplinarna jest często mylona z odpowiedzialnością zawodową, należy wskazać na różnicę pomiędzy tymi dwoma rodzajami odpowiedzialności, wynikające przede wszystkim z przesłanek warunkujących ich powstanie. Odpowiedzialności zawodowej w budownictwie podlegają osoby wykonujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, które:

- dopuściły się występków lub wykroczeń, określonych ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.);
- zostały ukarane w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie;
- wskutek rażących błędów lub zaniedbań, spowodowały zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska albo znaczne szkody materialne;
- nie spełniają lub spełniają niedbale swoje obowiązki;
- uchylają się od podjęcia nadzoru autorskiego lub wykonują niedbale obowiązki wynikające z pełnienia tego nadzoru.

Natomiast odpowiedzialności dyscyplinarnej będą podlegały osoby wykonujące samodzielną funkcję techniczną w budownictwie, które:

- nie przestrzegają przy wykonywaniu czynności zawodowych obowiązujących przepisów oraz zasad wiedzy technicznej lub urbanistycznej;
- nie przestrzegają zasad etyki zawodowej;
- nie stosują się do uchwał organów izby;
- nie opłacają składek członkowskich.

W konsekwencji, mając na uwadze powyższe przesłanki warunkujące powstanie odpowiedzialności dyscyplinarnej i zawodowej, można stwierdzić, iż odpowiedzialności dyscyplinarnej będą podlegały osoby, których zachowanie jest naganne przede wszystkim z punktu widzenia etycznego lub etyczno – prawnego jak również organizacyjnego. Natomiast odpowiedzialność zawodową będą ponosiły osoby, które, przy wykonywaniu samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, dopuściły się czynów naruszających obowiązujące przepisy w sposób szczegółowo wskazany w ustawie – Prawo budowlane. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż od odpowiedzialności dyscyplinarnej wyłączone są czyny podlegające odpowiedzialności zawodowej.

Dla zobrazowanie powyższej różnicy można wskazać na sytuację, w której projektant sporządził projekt hali targowej niezgodnie z obowiązującymi przepisami i polskimi normami, czym spowodował niebezpieczeństwo katastrofy budowlanej, w wyniku którego naraził życie lub zdrowie robotników pracujących na budowie, co może skutkować pociągnięciem go do odpowiedzialności zawodowej. Natomiast ten sam projektant będzie mógł zostać pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej jeżeli będąc członkiem Izby Architektów Rzeczypospolitej Polskiej uchyla się od opłacania składek członkowskich.

Przechodząc do odpowiedzialności dyscyplinarnej należy zaznaczyć, że problematyka dotycząca odpowiedzialności dyscyplinarnej uregulowana została w przepisach: ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42 z późn. zm.) oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 31 października 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do członków samorządów zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów (Dz. U. Nr 194, poz. 1635).

Postępowanie dyscyplinarne wszczynane jest na wniosek okręgowej rady izby a także okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i składa się z trzech części:

- postępowania wyjaśniającego;
- postępowania przed sądem dyscyplinarnym;
- postępowania wykonawczego.

Stronami postępowania dyscyplinarnego są:

- oskarżyciel – w postępowaniu dyscyplinarnym przed okręgowym sądem dyscyplinarnym jest nim okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej, a przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym w sprawach członków organów Krajowej Izby Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej (zwany również „rzecznikiem odpowiedzialności dyscyplinarnej”);
- obwiniony – projektant będący członkiem Izby Architektów Rzeczypospolitej Polskiej;
- pokrzywdzony – osoba fizyczna, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której dobro zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem lub zaniechaniem działania członka izby samorządu zawodowego architektów. (...)

Postępowanie wyjaśniające

Postępowanie wyjaśniające jest pierwszym etapem postępowania w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej. Zasadą jest, iż powyższe postępowanie jest wszczynane z urzędu lub na wniosek okręgowej rady izby przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

Należy jednakże zauważyć, że okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej jest właściwy dla postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przeciwko członkom okręgowych izb architektów. Natomiast Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej prowadzi postępowanie wyjaśniające oraz sprawuje funkcje oskarżyciela w sprawach z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej członków organów Izby Architektów Rzeczypospolitej Polskiej.

Rzecznik odpowiedzialności zawodowej jeszcze przed wszczęciem postępowania wyjaśniającego jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy nie zachodzą przesłanki i okoliczności wyłączające możliwość wszczęcia i prowadzenia postępowania. (...)

Postępowanie przed sądem dyscyplinarnym I instancji

Okręgowy sąd dyscyplinarny lub Krajowy Sąd Dyscyplinarny (zwane dalej również „sądem dyscyplinarnym I instancji” lub „sądem”) wszczyna postępowanie po otrzymaniu wniosku o wszczęcie postępowania przed sądem I instancji od rzecznika odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż okręgowy sąd dyscyplinarny jest właściwy do rozpatrywania spraw w I instancji dotyczących postępowań dyscyplinarnych członków okręgowej izby architektów, wniesionych przez okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub okręgową radę izby. Natomiast Krajowy Sąd Dyscyplinarny rozpatruje jako sąd I instancji sprawy członków organów Krajowej Izby i okręgowych izb z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej.

W sytuacji gdy przewodniczący składu orzekającego sądu dyscyplinarnego I instancji uzna, że zachodzą podstawy do umorzenia postępowania, jego zawieszenia albo uzupełnienia postępowania wyjaśniającego, kieruje sprawę na posiedzenie, na którym sąd dyscyplinarny I instancji może wydać postanowienie o:

- umorzeniu postępowania – w przypadku śmierci obwinionego, z wyjątkiem sytuacji gdy małżonek obwinionego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra, w terminie 2 miesięcy od dnia zgonu obwinionego, zażądają aby postępowanie toczyło się dalej. Powyższe będzie mogło mieć zastosowanie np. w sytuacji, gdy niesłusznie oskarżony projektant zmarł, natomiast jego rodzina chcąc przywrócić jego dobre imię żąda zakończenia postępowania.
- zawieszeniu postępowania – sąd dyscyplinarny I instancji może zawiesić postępowanie: w razie dłuższej nieobecności w kraju obwinionego, jego psychicznej lub innej ciężkiej choroby, uniemożliwiającej prowadzenie postępowania. Sąd dyscyplinarny I instancji zawiesza postępowanie na czas trwania przeszkody. Przykładowo można wskazać tutaj na sytuację, w której projektant uległ ciężkiemu wypadkowi samochodowemu i przebywa w szpitalu co jednocześnie uniemożliwia mu czynne branie udziału w postępowaniu. Podobnie sąd zawiesi postępowanie w przypadku, gdy obwiniony projektant pracuje na kontrakcie w Londynie. Ze względu na to, że projektant wraca do kraju po zakończeniu kontraktu, czyli po upływie czterech miesięcy, sąd zawiesza postępowanie właśnie na ten okres.
- przekazaniu sprawy rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej w celu uzupełnienia postępowania wyjaśniającego – powyższe będzie miało zastosowanie w sytuacji gdy np. sąd dyscyplinarny I instancji po wstępnym zbadaniu akt sprawy stwierdzi, iż zawierają one braki i muszą zostać uzupełnione w postępowaniu wyjaśniającym. Należy jednak zaznaczyć, iż w tym postanowieniu sąd dyscyplinarny I instancji jest zobowiązany wskazać w jakim zakresie ma nastąpić uzupełnienie postępowania oraz określić termin zakończenia postępowania, który jednak nie może być dłuższy niż 2 miesiące. Powyższe postanowienie może zostać wydane np. w sytuacji gdy w ocenie sądu, rzecznik odpowiedzialności zawodowej nie przeprowadził wszystkich dowodów, których przeprowadzenie jest niezbędne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. (...)

Postępowanie odwoławcze

Od orzeczenia okręgowego sądu dyscyplinarnego obwinionemu oraz okręgowemu rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Krajowego Sądu Dyscyplinarnego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia na piśmie wraz z uzasadnieniem. Należy w tym miejscu podkreślić, iż powyższy termin rozpoczyna się dopiero z chwilą odebrania orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Nie biegnie on natomiast od dnia ogłoszenia orzeczenia. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie.

Krajowy Sąd Dyscyplinarny pozostawia odwołanie bez rozpoznania, jeżeli zostało ono wniesione po terminie, jest niedopuszczalne albo pomimo wezwania nie usunięto w nim braków formalnych w wyznaczonym terminie, nie krótszym jednak niż 7 dni. Natomiast jeżeli odwołanie odpowiada warunkom formalnym, przewodniczący Krajowego Sądu Dyscyplinarnego wszczyna postępowanie odwoławcze, zarządza doręczenie stronie przeciwnej, obrońcy albo pełnomocnikowi odpisu odwołania wraz z uzasadnieniem i wydaje stosowne zarządzenie przygotowujące rozprawę. Do postępowania odwoławczego przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym stosuje się odpowiednio procedurę obowiązującą przed sądem dyscyplinarnym I instancji.

Po rozpoznaniu środka odwoławczego Krajowy Sąd Dyscyplinarny może wydać orzeczenie:

- **utrzymujące w mocy zaskarżone orzeczenie;**

W takiej sytuacji Krajowy Sąd Dyscyplinarny zgadza się z orzeczeniem okręgowego sądu dyscyplinarnego. Orzeczenie w jego ocenie było prawidłowe, nie obciążone żadną wadą. Krajowy Sąd Dyscyplinarny badając sprawę merytorycznie uznaje, że sąd dyscyplinarny I instancji wydał orzeczenie zgodne z prawem.

- **uchylające zaskarżone orzeczenie w całości albo części i orzekające co do istoty;**

W przypadku gdy Krajowy Sąd Dyscyplinarny rozpoznał sprawę powtórnie i doszedł do wniosku, że orzeczenie jest niezgodne z prawem to uchyla zaskarżone orzeczenie w części albo w całości i w tym zakresie orzeka co do istoty.

- **uchylające zaskarżone orzeczenie w całości albo części i przekazujące sprawę sądowi dyscyplinarnemu I instancji do ponownego rozpatrzenia ;**

Orzeczenie takie może zostać wydane przez Krajowy Sąd Dyscyplinarny w przypadku gdy rozstrzygnięcie sprawy wymaga uprzedniego przeprowadzenia postępowania dowodowego, które w ocenie sądu odwoławczego sąd dyscyplinarny I instancji powinien ponownie przeprowadzić w części lub w całości.

- **uchylające zaskarżone orzeczenie w całości albo części i umarzające postępowanie w odpowiednim zakresie .**

Powyższe orzeczenie można zostać wydane w sytuacji, gdy postępowanie z jakichkolwiek przyczyn stało się bezprzedmiotowe. W szczególności można tutaj mówić o sytuacji, w której osoba obwiniona nie posiadała uprawnień do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, np. nie była wpisana na listę właściwej izby samorządu zawodowego.

Krajowy Sąd Dyscyplinarny może wydać orzeczenie na niekorzyść obwinionego tylko w

przypadku, gdy odwołanie wniesiono na jego niekorzyść, ale tylko w granicach tego odwołania. (...)

Postępowanie wykonawcze

Wykonanie kary upomnienia i kary nagany należy do prezydium okręgowej rady izby. Natomiast, karę zawieszenia w prawach członka izby wykonuje okręgowa rada izby, ustalając na podstawie prawomocnego orzeczenia początek i koniec kary. O okresie kary i terminie jej zakończenia okręgowa rada izby architektów jest zobowiązana zawiadomić Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, a w przypadku, gdy obwiniony pełnił funkcję w organach izby samorządu zawodowego – także właściwy organ tej izby. (...)

Podsumowanie

Odpowiedzialność dyscyplinarna jest jedną z kilku rodzajów odpowiedzialności, która ma przede wszystkim zagwarantować prawidłowość właściwego wykonywania obowiązków, przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz wymogów organizacyjnych związanych z członkostwem we właściwej izbie samorządu zawodowego przez osoby posiadające uprawnienia budowlane, w tym w szczególności przez projektantów. Jej funkcja gwaranta wyraża się przede wszystkim w przewidzianych ustawą sankcjach, grożących za popełnienie czynu wyczerpującego przesłanki warunkujące powstanie odpowiedzialności dyscyplinarnej, których katalog rozciąga się od kary najmniej dotkliwej, czyli kary upomnienia, do kary pozbawiającej członkostwa we właściwej izbie samorządu zawodowego, a tym samym uniemożliwiającej w rzeczywistości wykonywanie samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, czyli w przedmiotowym przypadku wykonywania zawodu projektanta.

wydanie 6/2007

CZYTAJ CAŁOŚĆ, ZAMÓW PRENUMERATĘ:

[TRADYCYJNĄ](#)

[E-WYDANIE](#)